

УДК 332.146:330.322(477)(045)
DOI: 10.31891/2307-5740-2020-280-2-21

ОСИПОВА Л. В., САЄНКО Я. А.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Розглянуто процеси надходження інвестицій в економіку України, висвітлено основні проблеми та чинники, що впливають на інвестиційну діяльність. Проведено аналіз динаміки індексу інвестиційної привабливості України та обсягу надходження прямих іноземних інвестицій за 2010–2019 роки, що дозволило виокремити періоди найбільш значних коливань та встановити причини, що вплинули на такі зміни. Проаналізовано надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України за областями. Здійснено аналіз структури надходження прямих іноземних інвестицій у місто Вінниця за країнами світу. Вивчено структуру капітальних інвестицій в країні за видами активів у 2014–2018 роках, зроблено висновки щодо суттєвості змін, які відбулися за цей період, охарактеризовано позитивні та несприятливі зміни у формуванні капітальних інвестицій. Визначено шляхи та умови покращення інвестиційного клімату в країні, що нададуть змогу збільшити надходження прямих іноземних інвестицій та фінансування загальних капітальних інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, капітальні інвестиції, інвестиційна діяльність.

OSIPOVA L., SAIENKO Ya.
Vinnytsia Trade and Economic Institute of KNTEU

ACTIVATION OF INVESTMENT ACTIVITY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF AN UNSTABLE ECONOMY: REGIONAL ASPECT

The processes of inflow of investments into the economy of Ukraine are considered, the main problems and factors influencing the investment activity are highlighted. The dynamics of the index of investment attractiveness of Ukraine and the volume of foreign direct investment inflows for 2010–2019 were analyzed, which allowed to distinguish the periods of the most significant fluctuations and to identify the reasons that influenced such changes. The experience of Poland in attracting investments into the country's economy is examined, the largest investors and the creation of the Polish Agency for Information and Foreign Investments are shown, which would help to increase investor confidence in the country's economy. Foreign direct investment in Ukraine by regions is analyzed. The analysis showed that investment flows serve the economically developed regions of Ukraine, leaving only the less developed ones, which require significant foreign investment. The structure of the foreign direct investment inflow into the city of Vinnytsa has been analyzed by country. The analysis of attraction of capital investments in the Vinnytsa region is carried out. The structure of capital investments in the city of Vinnytsa by type of assets in 2014–2018 was studied. The conclusions about the significance of the changes and direction that have taken place during this period have been made. The dynamics of the number of companies over the past three years has been analyzed to understand whether foreign investments are being used effectively. The problems that prevent the attraction of new investments are characterized. This helped to identify ways and conditions for improving the country's investment climate, which would increase the foreign direct investment and general equity financing.

Keywords: investments, investment attractiveness, foreign investments, capital investments, investment activities.

Постановка проблеми. Одним із важливих показників сталого розвитку держави та її економічного потенціалу є рівень відкритості економіки та привабливості інвестування в неї. В умовах нестабільної економіки активізація інвестиційної діяльності стає одним з пріоритетних завдань, що вимагає невідкладного вирішення. Інвестиції дають поштовх для розвитку інноваційної сфери, зростання масштабів виробництва, покращення якості товарів і послуг, підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку, що, в свою чергу, є стимулом до збільшення економічних вигод. В умовах нестабільної економіки проблема низького рівня капіталовкладень та відсутності припливу інвестицій є актуальною для України та потребує негайного вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інвестиційного розвитку займаються провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема, С. О. Біла, М. К. Колісник, О. Г. Мітал, І. П. Мойсеєнко, Л. М. Немець, О. В. Симканич та інші. Наукові здобутки вчених мають велике теоретичне та прикладне значення, проте, приділяється недостатня увага дослідженню інноваційно-інвестиційного розвитку країни як процесу для виходу країни з кризової ситуації.

Метою роботи є здійснення аналізу інвестиційної діяльності України з метою виявлення проблем та перешкод в залученні додаткових коштів, ефективності використання ресурсів та впливу інвестицій на економіку країни в цілому та окремого регіону в умовах нестабільної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиції є одним із ключових важелів прогресу. Вони допомагають оптимізувати, модернізувати та створити абсолютно новий процес. Залучення інвестицій у національну економіку дозволяє заявити важливість заходів на ринку. Рівень інвестиційної привабливості є головною умовою для активної інвестиційної діяльності. У свою чергу, інвестиційну привабливість можна визначити як сукупність чинників, що сприяють або перешкоджають інвестиційному процесу на макро-, мезо- і мікрорівнях. Одним із найголовніших чинників, який протягом тривалого періоду негативно позначався на інвестиційній привабливості України, є макроекономічна нестабільність. Динаміку індексу інвестиційної привабливості України показано на рис. 1.

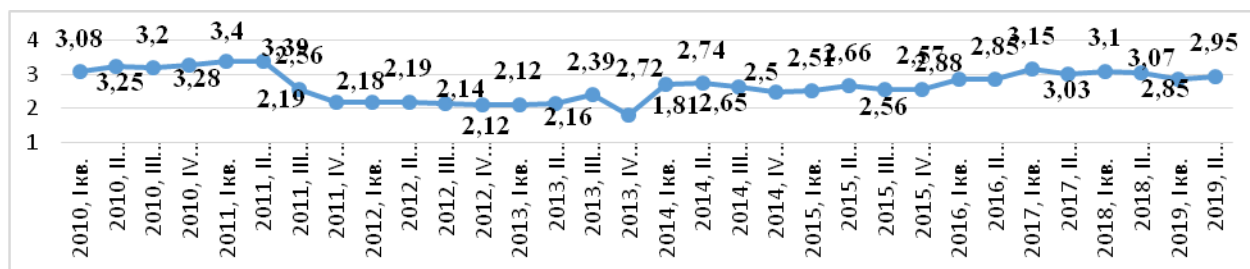

Рис. 1. Динаміка індексу інвестиційної привабливості України

Розроблено авторами на основі [1]

Аналіз показав, що за всю історію вимірювання (з 2008 року) Індекс жодного разу не сягнув позитивної позначки – вище 4 балів. Найвищий показник Індeksu був зафіксований у кінці 2010 – на початку 2011 року – 3,4 та 3,39 балів відповідно. Результат у 1-му півріччі 2017 року був найвищим з 2011 року (3,15 балів). За 2017–2019 рр. індекс інвестиційної привабливості, маючи тенденцію до зростання, покинув негативну площину. На це вплинув ряд позитивних факторів, таких як прийняття нових законів, розвиток електронних сервісів, вільний доступ до державних даних, відносна стабільність національної валюти та рівня інфляції, початок проведення реформ в сфері освіти, медицини, сільського господарства, послаблення валютного контролю тощо [2]. Проте мають місце і негативні фактори, які не дають індексу досягти максимальної позначки, а саме високий рівень корупції, відсутність земельної реформи, високий рівень тіньової економіки, великий тиск контролюючих органів, контрабанда, що перешкоджає легальному веденню бізнесу тощо. Дослідження показало, що інвестиційний клімат зазнав деяких позитивних змін, про що свідчить незначне зростання індексу інвестиційної привабливості, незважаючи на значну кількість несприятливих факторів.

Зміну інвестиційного клімату найбільш наочно демонструє динаміка прямих іноземних інвестицій, яка вважається індикатором зміни рівня довіри та рейтингу країни (табл. 1).

Таблиця 1

Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну 2010–2019 рр., млн дол. США

Рік	Показники динаміки (до попереднього року)			
	Прямі іноземні інвестиції	Абсолютний приріст	Індекс динаміки, %	Темп приросту, %
2010	6495	1679	134,9	34,9
2011	7207	712	111	11
2012	8401	1194	116,6	16,6
2013	4499	-3902	53,6	-46,6
2014	410	-4089	9,1	-90,9
2015	2961	2551	722,2	622,2
2016	3130	169	105,7	5,7
2017	2202	-928	70,4	-29,6
2018	2355	153	106,9	6,9
2019	3070	715	130,4	30,4

Розроблено авторами на основі [2]

Прямі іноземні інвестиції в економіку України за останні десять років надходили нерівномірно. За період з 2010 по 2019 рік не мали чіткої тенденції та суттєво залежали від стану та зміни політичної й економічної ситуації в країні та світі. У період з 2010 по 2012 рік спостерігалось поступове зростання іноземних інвестицій, обсяг надходжень яких у 2012 році збільшився до 8041 млн дол. США. Однак, вже в 2013 році політична нестабільність в Україні призвела до значного зменшення надходжень прямих іноземних інвестицій, які склали у 2014 році всього 410 млн дол. США, тобто 9,1 % від обсягу надходжень у 2013 році. У 2015 і 2016 роках ситуація почала дещо покращуватись і обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України становив відповідно 2961 і 3130 млн дол. США. Незначним було збільшення надходжень у 2018 році, всього на 153 млн дол. США, або на 6,9 %, що є наслідком недовіри іноземних інвесторів до можливостей стабільного ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату в країні. Графічно динаміка надходження прямих іноземних інвестицій в Україну за період з 2010 року до 2019 року зображена на рис. 2.

Важливим завданням зростання інвестиційного потенціалу національної економіки є залучення коштів іноземних інвесторів. Іноземні інвестиції можуть суттєво впливати на розвиток національної економіки, даючи поштовх до активізації впровадження нових технологій. На жаль, питома вага іноземних інвестицій у структурі джерел фінансування капітальних вкладень України є вкрай малою.

В аспекті активного залучення іноземних інвестицій значних успіхів досягла сусідня Польща, досвід якої був би корисним для нашої країни. Протягом останніх п'яти років в країні обсяги капітальних інвестиційних вкладень в економіку збільшилися в 2,5 разу. У середньому за 2016–2019 роки щорічні темпи приросту капітальних інвестицій становили 34,2 %. У структурі капітальних інвестицій Польщі за 2017–2019 рр. найбільшу питому вагу – близько 50 % – займало таке джерело фінансування, як власні кошти підприємств та організацій: у 2017 р. їх частка становила 58,4 %, у 2018 р. – 49,1 %, у 2019 р. – 49,5 %. На

другому місці за джерелами фінансування капітальних інвестицій стоять кредити банків та інші позики. У 2017 р. їх частка становила 16,7 %, у 2018 та 2019 рр. – відповідно 14,7 % та 21,0 %. Найбільш активним інвестором Польщі є Франція –17,3 % загального обсягу інвестицій, на другому місці – США (16,0 %), на третьому – Німеччина (12,9 %), також Нідерланди (9,2 %), Італія (7,5 %), Великобританія (4,8 %), Швеція (4,4 %), Корея (3,5 %), Росія (2,8 %) та ін. [4]. Надзвичайно важливим під час стимулювання припливу іноземних інвестицій в країну є інформаційне забезпечення. У Польщі для інформаційного забезпечення потенційних інвестиційних проєктів та надання допомоги іноземним інвесторам створена відповідна державна установа – Польська агенція інформації і закордонних інвестицій (PAIiZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych), яка надає вичерпну інформацію та допомогу потенційним інвесторам, які зацікавлені вкладати свої кошти у польську економіку [5].

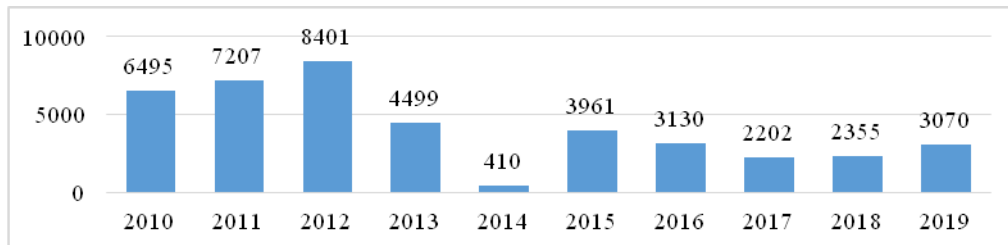

Рис. 2. Надходження ПІІ в Україну, млн дол. США

Розроблено авторами на основі [3]

Аналіз інвестиційної діяльності на регіональному рівні вкрай важливий, так як ефективне функціонування регіонів – основа сталого розвитку країни в цілому. З 2014 по 2019 р. відбулося зниження інвестиційної діяльності в усіх регіонах України. Значно скоротилися іноземні інвестиції у Дніпропетровській, Харківській, Черкаській областях та місті Київ. Однак, уже в 2019 році майже у всіх областях спостерігалось зростання прямих інвестицій (табл. 2).

Таблиця 2

Прямі інвестиції в Україні по регіонах, млн дол. США

Назва області	Рік						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Вінницька	248,2	309,4	223,0	187,8	180,0	198,9	222,5
Волинська	380,5	341,3	271,2	247,1	246,1	251,3	256,7
Дніпропетровська	9 880,1	8 913,0	5 784,9	4 030,6	3 491,1	3 688,2	3 535,5
Житомирська	336,9	362,9	259,8	222,7	216,3	226,8	234,2
Закарпатська	406,4	437,5	334,2	311,8	317,0	325,1	343,3
Запорізька	1 027,6	1 075,3	843,4	682,7	863,4	910,5	900,8
Івано-Франківська	642,7	813,8	925,9	836,6	826,6	904,7	894,6
Київська	1 798,2	1 951,5	1 750,3	1 593,4	1 516,8	1 588,7	1 598,0
Кіровоградська	90,9	147,1	70,6	52,5	58,9	70,1	69,3
Львівська	1 315,8	1 379,5	1 097,6	1 032,9	833,5	930,0	947,8
Миколаївська	244,7	282,8	228,9	212,8	213,5	206,1	220,6
Одеська	1 629,1	1 671,7	1 423,3	1 320,3	1 228,8	1 202,6	1 251,7
Полтавська	942,3	1 064,7	1 039,4	1 000,1	1 003,0	1 008,8	1 025,9
Рівненська	277,9	292,6	242,5	199,6	159,5	134,2	130,4
Сумська	386,5	422,7	263,3	199,1	190,0	181,5	184,5
Тернопільська	63,9	68,9	55,8	49,2	48,2	45,0	100,6
Харківська	2 174,3	2 131,9	1 674,3	1 519,6	642,5	638,3	652,5
Херсонська	251,5	275,2	208,2	211,0	201,3	218,5	204,8
Хмельницька	205,1	224,5	189,1	165,5	158,2	170,8	200,5
Черкаська	882,5	887,9	512,9	348,0	334,4	335,7	329,8
Чернівецька	64,2	80,2	68,6	59,1	57,1	42,6	45,6
Чернігівська	105,0	128,4	99,8	92,1	241,3	429,6	435,7
м. Київ	23 998,6	25 825,6	17 889,6	15 356,3	16 516,8	16 343,9	17 393,1
Усього	51 705,3	53 704,0	38 356,8	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 905,1

Розроблено авторами на основі [3]

Залучення іноземних інвестицій у певний регіон дає розуміння того, що ця arena приваблива для усіх учасників інвестиційного процесу. Аналіз показав, що інвестиційні потоки обслуговують економічно розвинуті регіони України, лишаючи поза увагою менш розвинуті, які потребують значного надходження іноземних інвестицій. Такий непропорційний розподіл обсягів залучення інвестицій у регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку країни, посилює подальше збільшення регіональних диспропорцій та послаблює економічні взаємозв'язки між регіонами. Задля усунення цих проблем повинна бути сформована виважена та дієва державна інвестиційна політика, яка б враховувала можливості та потреби розвитку кожного регіону і була спрямована на збільшення інвестиційної привабливості територій.

У 2019 році Вінницька область зберегла позицію високого інвестиційно-ефективного регіону (ineB), разом із Полтавською та Львівською областями (рис. 3) [6].

Рис. 3. Кількість набраних балів за результатами 3-го кварталу 2019 р.

Розроблено авторами на основі [6]

Цьому посприяла розвинута інфраструктура, створення двох індустріальних парків: «Вінницький індустріальний парк» та Індустріальний парк «Вінницький кластер холодильного машинобудування». Вінницька область є інвестиційно привабливим регіоном, оскільки має потужний промисловий та науковий потенціал, розвинену транспортну інфраструктуру, вигідне географічне розташування відносно ринків України та країн СНД, ЄС. Це дало змогу у 2018 році залучити кошти для прямих інвестицій від 44 країн світу. Із залучених 135,9 млн дол. США більшість надійшло з країн ЄС – 109,2 млн дол. США, з інших країн світу – 26,7 млн дол. США. Графічну структуру прямих іноземних інвестицій в економіку міста Вінниця у 2019 році показано на рис. 4.

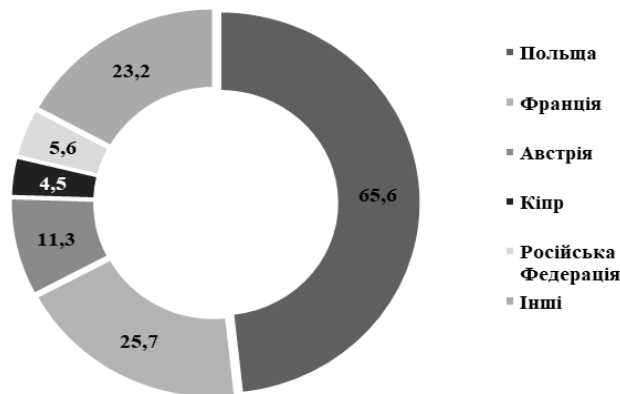

Рис. 4. Географічна структура ПІІ в економіку міста Вінниця за 2019 р., млн дол. США

Розроблено авторами на основі [7]

Аналіз географічної структури надходжень прямих інвестицій у місто Вінниця показав, що найбільшу частку займають Польща, Франція та Австрія. Це й цілком очевидно, оскільки успішно функціонують та розвиваються такі компанії: Агрона Фрут Україна та Австрія Джус Україна (інвестор Австрія), Барлінек (Польща). З іншого боку, неоднозначною є ситуація з Республікою Кіпр, оскільки це складно назвати справжніми прямими інвестиціями. 4,5 млн дол. США, які надійшли з цього острова, ймовірно, від засновників кіпрських фірм, які інвестують до України, є українські інвестори. Однак, ця динаміка йде на спад, оскільки за минулий рік спостерігалось зниження на 1,1 млн дол. США, або 24,4 %.

На ринку інвестиційних товарів Вінниччини велике значення припадає на інвестиції в основний капітал, зокрема, інвестиційні проекти, що пов'язані з автоматизацією виробничих процесів, модернізацією, реконструкцією підприємств, придбанням обладнання та оновленням програмного забезпечення – капітальні інвестиції (рис. 5).

Аналіз залучених капітальних інвестицій у Вінницьку область показав, що впродовж 2014–2019 рр. у Вінницькій області спостерігалась позитивна динаміка освоєння капітальних інвестицій. Їх обсяги у 2019 році були суттєво вищими, ніж у минулі роки, а саме приріст на 18,9 млн грн. (10,76%).

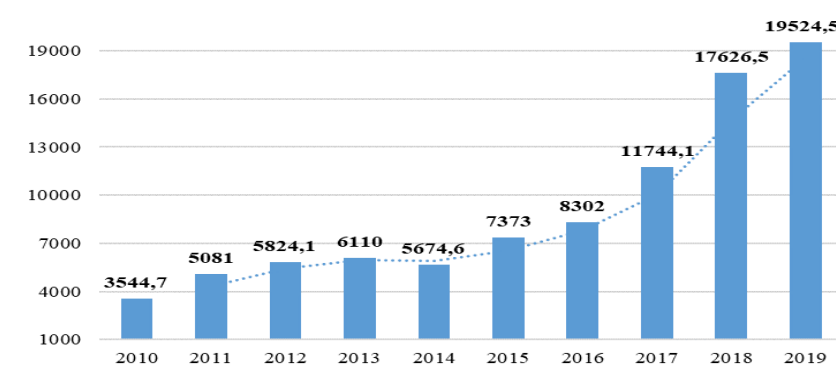

Рис. 5. Капітальні інвестиції у Вінницьку область, 2010–2019 рр., млн грн

Розроблено авторами на основі [7]

Середній щорічний приріст капітальних інвестицій у регіон майже на 30 %, винятком є 2014 рік. Це дає можливість підприємствам залишатися конкурентними на ринку та підтверджувати якість продукції, що відповідає міжнародним стандартам. Аналіз інвестиційної діяльності у досліджуваному регіоні показав, що головним напрямком фінансування коштів є оновлення основних засобів (обладнання, споруди, будівлі, транспортні засоби) (табл. 3).

Таблиця 3

Склад капітальних інвестицій у Вінницькій області за видами активів, 2014–2018 рр., млн грн

Інвестиції	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення 2018–2014	Темп приросту 2018/2014
Усього:	5674,5	7372,95	8301,88	11744,07	17626,52	11952,02	210,6%
інвестиції у матеріальні активи, з них:	5643	7335,92	8227,73	11612,62	17448,79	11805,79	209,2%
– житлові будівлі	780	1277,09	1110,37	1298,651	1574,57	794,574	101,9%
– інженерні споруди	474	662,648	736,405	1063,879	1690,77	1216,776	256,7%
– машини та обладнання	2564	3202,18	3800,44	5167,896	7274,91	4710,913	183,7%
– транспортні засоби	393	446,101	1001,17	1708,62	1979,62	1586,623	403,7%
– земля	24,1	48,862	74,08	32,923	56,01	31,914	132,4%
– інвестиції у нематеріальні активи, з них:	31,6	37,037	74,147	131,446	177,72	146,129	462,4%
– програмне забезпечення та бази даних	22,5	19,786	43,173	37,722	39,17	16,677	74,1%
– ліцензії та патенти	6,211	9,943	17,98	38,064	41,06	34,854	561,2%

Розроблено авторами на основі [7]

Аналіз показав, що у Вінницькій області саме на оновлення обладнання та комплектуючих було освоєно у 2018 році 7,2 млрд грн, що становить 41,3 % загального обсягу капітальних інвестицій в активи. Це дало можливість підприємствам збільшити виробничі потужності та зменшити витрати на людину/годину за рахунок автоматизації процесів. Другим за обсягом стали витрати на транспортні засоби, які збільшилися на 403 % порівняно з 2014 роком і становили 1,9 млрд грн, ці кошти дали можливість налагодити логістичні маршрути та, можливо, створити власну мережу доставки своєї продукції.

Загальна тенденція з освоєння інвестицій у Вінницькій області є позитивною, про це свідчить динаміка приросту юридичних осіб по Вінницькій області за останні три роки (рис. 6).

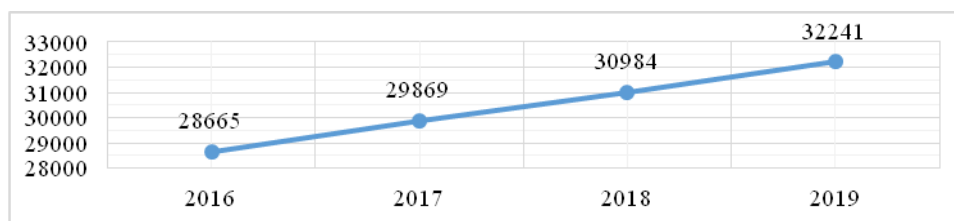

Рис. 6. Динаміка приросту юридичних осіб по Вінницькій області, 2016–2019 рр.

Розроблено авторами на основі [8]

Аналіз показав, що дельта з залучення інвестицій у Вінницьку область щороку стрімко зростає. Шляхом побудови зовнішньоекономічних зв'язків та створення правильного бренду Вінницького регіону кількість освоєних коштів постійно збільшуються. Однак у 2015–2016 рр. приріст був всього 929 млн грн, для порівняння у 2017–2018 рр. було залучено 5,8 млрд грн. Такий результат є цілком очевидним через те, що інвестор приймає рішення про вкладання коштів лише тоді, коли для цього є найсприятливіші умови.

Дослідження показало, існує низка невирішених проблем, що перешкоджають інтенсивному залученню коштів, яких гостро потребує національна економіка. До них відносять відсутність сталої стратегії економічного і політичного розвитку; обмеженість державних підприємств, що підлягають приватизації, і в яких зацікавлені потенційні інвестори; незабезпеченість усім суб'єктам економічних відносин рівних економічних прав у процесі здійснення фінансово-економічної діяльності; складність податкової системи та суттєве податкове навантаження; відсутність надійної інвестиційної історії; нестабільна ситуація на Сході країни.

Враховуючи зазначені проблеми, з якими стикається Україна на шляху розвитку ринкової економіки, для ефективного залучення іноземних інвестицій необхідно створити сприятливе середовище для ведення бізнесу; зменшити кількість документів та актів, які ускладнюють процес діяльності підприємства та перешкоджають розвитку малого і середнього бізнесу; скоротити кількість органів державного контролю, забезпечити надання допомоги від держави для підтримки бізнесу; для підтримки іноземних інвесторів та кредиторів потрібно розробити ефективне страхування та забезпечити захист права приватної власності; забезпечити захист прав інтелектуальної власності; змінити законодавство у сфері іноземного інвестування, максимально наблизити його до європейського рівня для того, щоб зменшити побоювання іноземних інвесторів та створити для них комфортні умови; проваджувати успішний досвід найближчих сусідів, таких як Польща з залучення інвестицій. Перераховані пропозиції мають становити основу системи державних, регіональних і галузевих інноваційно-інвестиційних програм та отримати першочергову підтримку. Їх вирішення несе позитивний вплив на інноваційно-інвестиційну привабливість країни в цілому та її регіонів зокрема. Інноваційно-інвестиційний процес має бути регульованим і регіон повинен формувати ефективну інвестиційну політику, направлену на покращення її привабливості.

Висновки. У результаті проведеного дослідження динаміки та структури надходження прямих іноземних інвестицій в Україну виявлено, що основними причинами скорочення надходження інвестицій є загострення політичної ситуації, фінансова та економічна нестабільність, недосконалість законодавчої бази, яка не гарантує інвесторам юридичного захисту їх прав і капіталу. Аналіз динаміки надходження прямих іноземних інвестицій за останні десять років показав, що будь-яке загострення політичної ситуації викликає не тільки значне скорочення надходження інвестицій, а й відтік коштів із країни. Дослідження структури капітальних інвестицій за видами активів показав, що в їх складі велика роль припадає на модернізацію та вдосконалення матеріальних активів. Постійне зростання вкладень в програмне забезпечення та патенти пояснюється створенням інноваційних науково-технічних продуктів, за допомогою яких компанії можуть виходити на світовий експортний ринок. Позитивною динамікою є постійне зменшення надходжень прямих інвестицій з офшорів. Це пояснюється бажанням новостворених компаній «грати за правилами». Пожвавлення інвестиційної та інноваційної діяльності на основі запропонованих заходів призведе до поліпшення соціально-економічного рівня країни. Запозичення успішного досвіду інших країн та реалізації комплексних і послідовних ринкових реформ допоможе створити більше підприємницьких ініціатив, побудувати здорове конкурентне середовище, що в результаті надасть економіці стимул розвиватися.

Література

1. Офіційний сайт Європейської Бізнес Асоціації. URL: <https://eba.com.ua>
2. Аверкіна М. Ф. Забезпечення соціально-економічного розвитку міст / М. Ф. Аверкіна, В. В. Вальчук // Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6976>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Євростат. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
5. Програми залучення іноземних інвестицій у розвиток промисловості: досвід Польщі і перспективи України. URL: <https://www.academia.edu/26145825>
6. Рейтинг інвестиційної ефективності областей України за результатами 2019 року. URL: <http://euro-rating.com.ua/regiony/analitika>
7. Офіційний сайт Головного управління статистики у Вінницькій області. URL: <http://vn.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Інвестиційного порталу Вінницької області. URL: <http://vininvest.gov.ua>

References

1. Ofitsiyni sait Yevropeiskoi Biznes Asotsiatsii. URL: <https://eba.com.ua>
2. Averkina M. F. Zabezpechennia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku mist / M. F. Averkina, V. V. Valchuk // Efektyvna ekonomika. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6976>
3. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Ofitsiyni sait Yevrostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
5. Prohramy zaluchennia inozemnykh investytsii u rozvytok promyslovosti: dosvid Polshchi i perspektyvy Ukrainy. URL: <https://www.academia.edu/26145825>
6. Reitynh investytsiinoi efektyvnosti oblastei Ukrainy za rezultatomy 2019 roku. URL: <http://euro-rating.com.ua/regiony/analitika>
7. Ofitsiyni sait Holovnoho upravlinnia statystyky u Vinnytskii oblasti. URL: <http://vn.ukrstat.gov.ua/>
8. Ofitsiyni sait Investytsiinoho portalu Vinnytskoi oblasti. URL: <http://vininvest.gov.ua>

Надійшла / Paper received: 12.03.2020
Надрукована / Paper Printed : 05.05.2020